

Univerzális programozás

Így neveld a programozód!

Ed. BHAX, DEBRECEN,
2019. február 19, v. 0.0.4

Copyright © 2019 Dr. Bátfai Norbert

Copyright (C) 2019, Norbert Bátfai Ph.D., batfai.norbert@inf.unideb.hu, nbatfai@gmail.com,

Permission is granted to copy, distribute and/or modify this document under the terms of the GNU Free Documentation License, Version 1.3 or any later version published by the Free Software Foundation; with no Invariant Sections, no Front-Cover Texts, and no Back-Cover Texts. A copy of the license is included in the section entitled "GNU Free Documentation License".

<https://www.gnu.org/licenses/fdl.html>

Engedélyt adunk Önnek a jelen dokumentum sokszorosítására, terjesztésére és/vagy módosítására a Free Software Foundation által kiadott GNU FDL 1.3-as, vagy bármely azt követő verziójának feltételei alapján. Nincs Nem Változtatható szakasz, nincs Címlapszöveg, nincs Hátlapszöveg.

<http://gnu.hu/fdl.html>

COLLABORATORS

	<i>TITLE :</i> Univerzális programozás		
<i>ACTION</i>	<i>NAME</i>	<i>DATE</i>	<i>SIGNATURE</i>
WRITTEN BY	Bátfai, Norbert, Bátfai, Mátyás, Bátfai, Nándor, Ács Bátfai, Margaréta	2020. április 27.	

REVISION HISTORY

NUMBER	DATE	DESCRIPTION	NAME
0.0.1	2019-02-12	Az iniciális dokumentum szerkezetének kialakítása.	nbatfai
0.0.2	2019-02-14	Inciális feladatlisták összeállítása.	nbatfai
0.0.3	2019-02-16	Feladatlisták folytatása. Feltöltés a BHAX csatorna https://gitlab.com/nbatfai/bhax repójába.	nbatfai
0.0.4	2019-02-19	A Brun tételes feladat kidolgozása.	nbatfai

Ajánlás

„To me, you understand something only if you can program it. (You, not someone else!) Otherwise you don't really understand it, you only think you understand it.”

—Gregory Chaitin, *META MATH! The Quest for Omega*, [METAMATH]

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	1
1. Vízió	2
1.1. Mi a programozás?	2
1.2. Milyen doksikat olvassak el?	2
1.3. Milyen filmeket nézzek meg?	2
II. Tematikus feladatok	4
2. Helló, Turing!	6
2.1. Végtelen ciklus	6
2.2. Lefagyott, nem fagyott, akkor most mi van?	9
2.3. Változók értékének felcserélése	10
2.4. Labdapattogás	11
2.5. Szóhossz és a Linus Torvalds féle BogomIPS	13
2.6. Helló, Google!	13
2.7. A Monty Hall probléma	15
2.8. 100 éves a Brun tétel	15
3. Helló, Chomsky!	20
3.1. Decimálisból unárisba átváltó Turing gép	20
3.2. Az $a^n b^n c^n$ nyelv nem környezetfüggetlen	20
3.3. Hivatkozási nyelv	20
3.4. Saját lexikális elemző	21
3.5. Leetspeak	22
3.6. A források olvasása	24
3.7. Logikus	26
3.8. Deklaráció	26

4. Helló, Caesar!	30
4.1. double ** háromszögmátrix	30
4.2. C EXOR titkosító	33
4.3. Java EXOR titkosító	34
4.4. C EXOR törő	34
4.5. Neurális OR, AND és EXOR kapu	37
4.6. Hiba-visszaterjesztéses perceptron	37
5. Helló, Mandelbrot!	39
5.1. A Mandelbrot halmaz	39
5.2. A Mandelbrot halmaz a <code>std::complex</code> osztállyal	41
5.3. Biomorfok	44
5.4. A Mandelbrot halmaz CUDA megvalósítása	50
5.5. Mandelbrot nagyító és utazó C++ nyelven	50
5.6. Mandelbrot nagyító és utazó Java nyelven	50
6. Helló, Welch!	51
6.1. Első osztályom	51
6.2. LZW	51
6.3. Fabejárás	51
6.4. Tag a gyökér	51
6.5. Mutató a gyökér	52
6.6. Mozgató szemantika	52
7. Helló, Conway!	53
7.1. Hangyaszimulációk	53
7.2. Java életjáték	53
7.3. Qt C++ életjáték	53
7.4. BrainB Benchmark	54
8. Helló, Schwarzenegger!	55
8.1. Szoftmax Py MNIST	55
8.2. Mély MNIST	55
8.3. Minecraft-MALMÖ	55

9. Helló, Chaitin!	56
9.1. Iteratív és rekurzív faktoriális Lisp-ben	56
9.2. Gimp Scheme Script-fu: króm effekt	56
9.3. Gimp Scheme Script-fu: név mandala	56
10. Helló, Gutenberg!	57
10.1. Programozási alapfogalmak	57
10.2. Programozás bevezetés	57
10.3. Programozás	58
III. Második felvonás	60
11. Helló, Arroway!	62
11.1. A BPP algoritmus Java megvalósítása	62
11.2. Java osztályok a Pi-ben	62
IV. Irodalomjegyzék	63
11.3. Általános	64
11.4. C	64
11.5. C++	64
11.6. Lisp	64

Ábrák jegyzéke

2.1. A B_2 konstans közelítése	18
4.1. A double ** háromszögmátrix a memóriában	32
5.1. A Mandelbrot halmaz a komplex síkon	39

Előszó

Amikor programozónak terveztem állni, ellenezték a környezetemben, mondván, hogy kell szövegszerkesztő meg táblázatkezelő, de az már van... nem lesz programozói munka.

Tévedtek. Hogy egy generáció múlva kell-e még tömegesen hús-vér programozó vagy olcsóbb lesz allokálni igény szerint pár robot programozót a felhőből? A programozók dolgozók lesznek vagy papok? Ki tudhatná ma.

Mindenesetre a programozás a teoretikus kultúra csúcsa. A GNU mozgalomban látom annak garanciáját, hogy ebben a szellemi kalandban a gyerekeim is részt vehessenek majd. Ezért programozunk.

Hogyan forgasd

A könyv célja egy stabil programozási szemlélet kialakítása az olvasóban. Módszere, hogy hetekre bontva ad egy tematikus feladatcsokrot. Minden feladathoz megadja a megoldás forráskódját és forrásokat feldolgozó videókat. Az olvasó feladata, hogy ezek tanulmányozása után maga adja meg a feladat megoldásának lényegi magyarázatát, avagy írja meg a könyvet.

Miért univerzális? Mert az olvasótól (kvázi az írótól) függ, hogy kinek szól a könyv. Alapértelmezésben gyerekeknek, mert velük készítem az iniciális változatot. Ám tervezem felhasználását az egyetemi programozás oktatásban is. Ahogy szélesedni tudna a felhasználók köre, akkor lehetne kiadása különböző korosztályú gyerekeknek, családoknak, szakköröknek, programozás kurzusoknak, felnőtt és továbbképzési műhelyeknek és sorolhatnánk...

Milyen nyelven nyomjuk?

C (mutatók), C++ (másoló és mozgató szemantika) és Java (lebutított C++) nyelvekből kell egy jó alap, ezt kell kiegészíteni pár R (vektoros szemlélet), Python (gépi tanulás bevezető), Lisp és Prolog (hogyan lássuk mást is) példával.

Hogyan nyomjuk?

Ránts le a <https://gitlab.com/nbatfai/bhax> git repót, vagy méginkább forkolj belőle magadnak egy sajátot a GitLabon, ha már saját könyvön dolgozol!

Ha megvannak a könyv DocBook XML forrásai, akkor az alább látható **make** parancs ellenőrzi, hogy „jól formázottak” és „érvényesek-e” ezek az XML források, majd elkészíti a dlatex programmal a könyved pdf változatát, íme:

```
batfai@entropy:~$ cd glrepos/bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook/
batfai@entropy:~/glrepos/bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook$ make
rm -f bhax-textbook-fdl.pdf
xmllint --xinclude bhax-textbook-fdl.xml --output output.xml
xmllint --relaxng http://docbook.org/xml/5.0/rng/docbookxi.rng output.xml  ←
--noout
output.xml validates
rm -f output.xml
dlatex bhax-textbook-fdl.xml -p bhax-textbook.xls
Build the book set list...
Build the listings...
XSLT stylesheets DocBook - LaTeX 2e (0.3.10)
=====
Stripping NS from DocBook 5/NG document.
Processing stripped document.
Image 'dlatex' not found
Build bhax-textbook-fdl.pdf
'bhax-textbook-fdl.pdf' successfully built
```

Ha minden igaz, akkor most éppen ezt a legenerált `bhax-textbook-fdl.pdf` fájlt olvasod.

A DocBook XML 5.1 új neked?

Ez esetben forgasd a <https://tdg.docbook.org/tdg/5.1/> könyvet, a végén találsz az informatikai szövegek jelölésére használható gazdag „API” elemenkénti bemutatását.

I. rész

Bevezetés

1. fejezet

Vízió

1.1. Mi a programozás?

Ne cifrázzuk: programok írása. Mik akkor a programok? Mit jelent az írásuk?

1.2. Milyen doksikat olvassak el?

- Kezd ezzel: <http://esr.fsf.hu/hacker-howto.html>!
- Olvasgasd aztán a kézikönyv lapjait, kezd a **man man** parancs kiadásával. A C programozásban a 3-as szintű lapokat fogod nézegetni, például az első feladat kapcsán ezt a **man 3 sleep** lapot
- C kapcsán a [**KERNIGHANRITCHIE**] könyv adott részei.
- C++ kapcsán a [**BMECPP**] könyv adott részei.
- Az igazi kockák persze csemegéznek a C nyelvi szabvány **ISO/IEC 9899:2017** kódcsipeteiből is.
- Amiből viszont a legeslegjobban lehet tanulni, az a **The GNU C Reference Manual**, mert gcc specifikus és programozókra van hangolva: szinte csak 1-2 lényegi mondat és apró, lényegi kódcsipetek! Aki pdf-ben jobban szereti olvasni: <https://www.gnu.org/software/gnu-c-manual/gnu-c-manual.pdf>
- Az R kódok olvasása kis általános tapasztalat után automatikusan, erőfeszítés nélkül menni fog. A Python nincs ennyire a spektrum magától értetődő végén, ezért ahhoz olvasd el a [**BMECPP**] könyv - 20 oldalas gyorstalpaló részét.

1.3. Milyen filmeket nézzek meg?

- 21 - Las Vegas ostroma, <https://www.imdb.com/title/tt0478087/>, benne a **Monty Hall probléma** bemutatása.
- Kódjátzsma, <https://www.imdb.com/title/tt2084970>, benne a **kódtörő feladat** élménye.

- , , benne a bemutatása.
- , , benne a bemutatása.
- , , benne a bemutatása.
- , , benne a bemutatása.
- , , benne a bemutatása.
- , , benne a bemutatása.

DRAFT

II. rész

Tematikus feladatok

Bátf41 Haxor Stream

A feladatokkal kapcsolatos élő adásokat sugároz a <https://www.twitch.tv/nbatfai> csatorna, melynek permanens archívuma a <https://www.youtube.com/c/nbatfai> csatornán található.

DRAFT

2. fejezet

Helló, Turing!

2.1. Végtelen ciklus

Írj olyan C végtelen ciklusokat, amelyek 0 illetve 100 százalékban dolgoztatnak egy magot és egy olyat, amely 100 százalékban minden magot!

Megoldás videó: <https://youtu.be/lvmi6tyz-nI>

Megoldás forrása: [bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Turing/infty-f.c](#), [bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozo/Turing/infty-w.c](#).

Számos módon hozhatunk és hozunk létre végtelen ciklusokat. Vannak esetek, amikor ez a célunk, például egy szerverfolyamat fusson folyamatosan és van amikor egy bug, mert ott lesz végtelen ciklus, ahol nem akartunk. Saját példánkban ilyen amikor a PageRank algoritmus rázza az 1 liter vizet az internetben, de az iteráció csak nem akar konvergálni...

Egy mag 100 százalékban:

```
int
main ()
{
    for (;;) ;

    return 0;
}
```

vagy az olvashatóbb, de a programozók és fordítók (szabványok) között kevésbé hordozható

```
int
#include <stdbool.h>
main ()
{
    while (true);

    return 0;
}
```


Azért érdemes a `for (; ;)` hagyományos formát használni, mert ez minden C szabvánnyal lefordul, másrészt a többi programozó azonnal látja, hogy az a végtelen ciklus szándékunk szerint végtelen és nem szoftverhiba. Mert ugye, ha a `while`-al trükközünk egy nem triviális 1 vagy `true` feltétellel, akkor ott egy másik, a forrást olvasó programozó nem látja azonnal a szándékunkat.

Egyébként a fordító a `for`-os és `while`-os ciklusból ugyanazt az assembly kódot fordítja:

```
$ gcc -S -o infty-f.S infty-f.c
$ gcc -S -o infty-w.S infty-w.c
$ diff infty-w.S infty-f.S
1c1
<  .file "infty-w.c"
---
>  .file "infty-f.c"
```

Egy mag 0 százalékban:

```
#include <unistd.h>
int
main ()
{
    for (;;)
        sleep(1);

    return 0;
}
```

Minden mag 100 százalékban:

```
#include <omp.h>
int
main ()
{
    #pragma omp parallel
    {
        for (;;)
        }
    return 0;
}
```

A `gcc infty-f.c -o infty-f -fopenmp` parancssorral készítve a futtathatót, majd futtatva, közben egy másik terminálban a `top` parancsot kiadva tanulmányozzuk, mennyi CPU-t használunk:

```
top - 20:09:06 up 3:35, 1 user, load average: 5,68, 2,91, 1,38
Tasks: 329 total, 2 running, 256 sleeping, 0 stopped, 1 zombie
%Cpu0 :100,0 us, 0,0 sy, 0,0 ni, 0,0 id, 0,0 wa, 0,0 hi, 0,0 si, 0,0 st
%Cpu1 : 99,7 us, 0,3 sy, 0,0 ni, 0,0 id, 0,0 wa, 0,0 hi, 0,0 si, 0,0 st
%Cpu2 :100,0 us, 0,0 sy, 0,0 ni, 0,0 id, 0,0 wa, 0,0 hi, 0,0 si, 0,0 st
```

```
%Cpu3 : 99,7 us, 0,3 sy, 0,0 ni, 0,0 id, 0,0 wa, 0,0 hi, 0,0 si, 0,0 st
%Cpu4 :100,0 us, 0,0 sy, 0,0 ni, 0,0 id, 0,0 wa, 0,0 hi, 0,0 si, 0,0 st
%Cpu5 :100,0 us, 0,0 sy, 0,0 ni, 0,0 id, 0,0 wa, 0,0 hi, 0,0 si, 0,0 st
%Cpu6 :100,0 us, 0,0 sy, 0,0 ni, 0,0 id, 0,0 wa, 0,0 hi, 0,0 si, 0,0 st
%Cpu7 :100,0 us, 0,0 sy, 0,0 ni, 0,0 id, 0,0 wa, 0,0 hi, 0,0 si, 0,0 st
KiB Mem :16373532 total,11701240 free, 2254256 used, 2418036 buff/cache
KiB Swap:16724988 total,16724988 free,          0 used. 13751608 avail Mem
```

PID	USER	PR	NI	VIRT	RES	SHR	S	%CPU	%MEM	TIME+	COMMAND
5850	batfai	20	0	68360	932	836	R	798,3	0,0	8:14.23	infty-f

```
#include <unistd.h>
int
main ()
{
for (;;)
sleep(1);
return 0;
}
```

mag0.c

```
#include <unistd.h>
#include <stdbool.h>
int main(){
while (true);
{
sleep(1);
}

return 0;
}
```

mag100.c

```
#include <omp.h>
#include <unistd.h>
#include <stdbool.h>

int
main ()
{
#pragma omp parallel

while(true);
{
sleep(1);
}
```

```
}  
return 0;  
}
```

allmag100.c

Werkfilm

- <https://youtu.be/lvmi6tyz-nl>

2.2. Lefagyott, nem fagyott, akkor most mi van?

Mutasd meg, hogy nem lehet olyan programot írni, amely bármely más programról eldönti, hogy le fog-e fagyni vagy sem!

Megoldás videó:

Megoldás forrása: tegyük fel, hogy akkora haxorok vagyunk, hogy meg tudjuk írni a Lefagy függvényt, amely tetszőleges programról el tudja dönteni, hogy van-e benne végtelen ciklus:

```
Program T100  
{  
  
    boolean Lefagy(Program P)  
    {  
        if(P-ben van végtelen ciklus)  
            return true;  
        else  
            return false;  
    }  
  
    main(Input Q)  
    {  
        Lefagy(Q)  
    }  
}
```

A program futtatása, például akár az előző v. c ilyen pszeudókódjára:

```
T100(t.c.pseudo)  
true
```

akár önmagára

```
T100(T100)  
false
```

ezt a kimenetet adja.

A T100-as programot felhasználva készítsük most el az alábbi T1000-set, amelyben a Lefagy-ra építő Lefagy2 már nem tartalmaz feltételezett, csak konkrét kódot:

```
Program T1000
{
    boolean Lefagy(Program P)
    {
        if(P-ben van végtelen ciklus)
            return true;
        else
            return false;
    }

    boolean Lefagy2(Program P)
    {
        if(Lefagy(P))
            return true;
        else
            for(;;);
    }

    main(Input Q)
    {
        Lefagy2(Q)
    }
}
```

Mit for kiírni erre a T1000 (T1000) futtatásra?

- Ha T1000 lefagyó, akkor nem fog lefagyni, kiírja, hogy true
- Ha T1000 nem fagyó, akkor pedig le fog fagyni...

akkor most hogy fog működni? Sehogy, mert ilyen Lefagy függvényt, azaz a T100 program nem is létezik.

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

2.3. Változók értékének felcserélése

Írj olyan C programot, amely felcseréli két változó értékét, bármiféle logikai utasítás vagy kifejezés használata nélkül!

Megoldás videó: https://bhaxor.blog.hu/2018/08/28/10_begin_goto_20_avagy_elindulunk

Megoldás forrása: https://github.com/HernyakPisti/Prog1/blob/master/bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook_IgTuring/valtsere.c

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

```
#include <stdio.h>

int main()
{
    int a, b;
    printf("Add meg az a erteket: ");
    scanf("%d", &a); //a=10
    printf("Add meg a b erteket: ");
    scanf("%d", &b); //b=5
    a=a+b; //a=15 b=5
    b=a-b; //a=15 b=10
    a=a-b; //a=5 b=10
    printf("a: %d b: %d\n", a, b);
    a=a*b; //a=50 b=10
    b=a/b; //a=50 b=5
    a=a/b; //a=10 b=5
    printf("a: %d b: %d\n", a, b);
    return 0;
}
```

2.4. Labdapattogás

Először if-ekkel, majd bármiféle logikai utasítás vagy kifejezés nasználata nélkül írd egy olyan programot, ami egy labdát pattogtat a karakteres konzolon! (Hogy mit értek pattogtatás alatt, alább láthatod a videókon.)

Megoldás videó: <https://bhaxor.blog.hu/2018/08/28/labdapattogas>

Megoldás forrása: https://github.com/HernyakPisti/Prog1/blob/master/bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook_IgTuring/pattogifnelkull.c

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <unistd.h>
int sz=10,m=10,a=1,b=1;
#define SZG 50
#define MG 20
int falsz[SZG];
int falm[MG];
void palya() {
    system("clear"); //letöröljük az ablakot hogy jól látszódjon a
    palya
    for (int i=0;i<(SZG+2);i++) //megrajzoljuk az első sort
```

```
        printf("X");
        printf("\n");
    for (int i=0;i<m;i++){ //megrajzoljuk a sorokat addig a sorig ←
        amíg nem kell a labdát
        printf("X");
            for (int j=1;j<(SZG+1);j++)
                printf(" ");
            printf("X\n");
    } //megrajzoltuk a labda előtti sort
    printf("X"); //a labdát tartalmazó sor bal oszlopi X-je
    for (int i=0;i<sz;i++) //a sort addig töltjük fel " "-kel amíg ←
        nem kell magát a labdát megrajzolni
        printf(" ");
    printf("X"); //labda kirajzolása
    for (int i=(sz+1);i<SZG;i++) //a labda után feltöltjük a sort " ←
        "-kel
        printf(" ");
    printf("X\n"); //labdát tartalmazó sor vége
    for (int i=m+1;i<MG;i++){ //labda utáni sorok rajzolásának ←
        kezdete
        printf("X");
            for (int j=1;j<(SZG+1);j++)
                printf(" ");
            printf("X\n");
    } //utolsó előtti sorig való megrajzolás
    for (int i=0;i<(SZG+2);i++) //megrajzoljuk az utolsó sort
        printf("X");
        printf("\n");
    }
    void mozdulj(){
        sz=sz+a; //labda helyzetét növeljük
        m=m+b; //labda helyzetét növeljük
        a=a*falsz[sz]; //labda irányának megállapítása 1 vagy -1
        b=b*falm[m]; //labda irányának megállapítása 1 vagy -1
    }

    int main(){

        for (int i=1;i<SZG;i++) //feltöltjük a tömböt 1-sel hogy a ←
            labda haladjon a jó irányba
            falsz[i]=1;
        for (int i=1;i<MG;i++) //feltöltjük a tömböt 1-sel hogy a labda ←
            haladjon a jó irányba
            falm[i]=1;
        falsz[0]=-1; //falhoz ért a labda az irányt változtatjuk
        falsz[SZG-1]=-1; //falhoz ért a labda az irányt változtatjuk
        falm[0]=-1; //falhoz ért a labda az irányt változtatjuk
        falm[MG-1]=-1; //falhoz ért a labda az irányt változtatjuk

        while(free){
```

```
palya();  
mozdulj();  
usleep(50000); //látszódjon a labda rendesen ne okozzon ←  
    Parkinson kórt  
}  
}
```

2.5. Szóhossz és a Linus Torvalds féle BogomIPS

Írj egy programot, ami megnézi, hogy hány bites a szó a gépeden, azaz mekkora az int mérete. Használd ugyanazt a while ciklus fejet, amit Linus Torvalds a BogomIPS rutinjában!

Megoldás videó: https://youtu.be/9KnMqrkj_kU, <https://youtu.be/KRZlt1ZJ3qk>, .

Megoldás forrása: [bhax/thematic-tutorials/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Turing/bogomips.c](https://github.com/bhax/thematic-tutorials/blob/master/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Turing/bogomips.c)

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

```
#include <stdio.h>  
  
int main() {  
  
    int szo;  
    int darab=0;  
  
    printf("Adj meg egy integer típusú számot: ");  
    scanf("%d", &szo);  
  
    while(a << 1){  
  
        darabb++;  
    }  
  
    printf("%d\n", darabb);  
  
    return 0;  
}
```

2.6. Helló, Google!

Írj olyan C programot, amely egy 4 honlapból álló hálózatra kiszámolja a négy lap Page-Rank értékét!

Megoldás videó:

Megoldás forrása: https://github.com/HernyakPisti/Prog1/blob/master/bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook_IgTuring/pagerank.c

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

```
#include <stdio.h>

#include <math.h>

void kiir (double tomb[], int db)
{
    int i;
    for (i=0; i<db; i++)
        printf("%lf\n", tomb[i]);
}

double tavolsag(double pagerank[], double pagerank_temp[], int db)
{
    double tav = 0.0;
    int i;
    for(i=0; i<db; i++)
        tav+=(pagerank[i] - pagerank_temp[i])*(pagerank[i] -
        pagerank_temp[i]);
    sqrt(tav);
    return tav;
}

int main(void)
{
    double L[4][4] = {
        {0.0, 0.0, 1.0 / 3.0, 0.0},
        {1.0, 1.0 / 2.0, 1.0 / 3.0, 1.0},
        {0.0, 1.0 / 2.0, 0.0, 0.0},
        {0.0, 0.0, 1.0 / 3.0, 0.0}
    };
    double PR[4] = {0.0, 0.0, 0.0, 0.0};
    double PRv[4] = {1.0 / 4.0, 1.0 / 4.0, 1.0 / 4.0, 1.0 /
    4.0};
    for (;;)
    {
        for(int i=0; i<4; i++)
        {
            PR[i]=0;
            for (int j=0; j<4; j++)
            {
                PR[i] = PR[i]+(PRv[j]*L[i][j]);
            }
        }
        if ( tavolsag(PR, PRv, 4) < 0.00000001)
            break;
        for(int i=0; i<4; i++)
            PRv[i]=PR[i];
    }
}
```



```
    }  
    kiir (PR, 4);  
    return 0;  
}
```

2.7. A Monty Hall probléma

Írj R szimulációt a Monty Hall problémára!

Megoldás videó: https://bhaxor.blog.hu/2019/01/03/erdos_pal_mit_keresett_a_nagykonyvben_a_monty_hall-paradoxon_kapcsan

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/tree/master/attention_raising/MontyHall_R

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

2.8. 100 éves a Brun tétel

Írj R szimulációt a Brun tétel demonstrálására!

Megoldás videó: <https://youtu.be/xbYhp9G6VqQ>

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/blob/master/attention_raising/Primek_R

A természetes számok építőelemei a prímszámok. Abban az értelemben, hogy minden természetes szám előállítható prímszámok szorzataként. Például $12=2*2*3$, vagy például $33=3*11$.

Prímszám az a természetes szám, amely csak önmagával és eggyel osztható. Eukleidész görög matematikus már Krisztus előtt tudta, hogy végtelen sok prímszám van, de ma sem tudja senki, hogy végtelen sok ikerprím van-e. Két prím ikerprím, ha különbségük 2.

Két egymást követő páratlan prím között a legkisebb távolság a 2, a legnagyobb távolság viszont bármilyen nagy lehet! Ez utóbbit könnyű bebizonyítani. Legyen n egy tetszőlegesen nagy szám. Akkor szorozzuk össze $n+1$ -ig a számokat, azaz számoljuk ki az $1*2*3*\dots*(n-1)*n*(n+1)$ szorzatot, aminek a neve $(n+1)$ faktoriális, jele $(n+1)!$.

Majd vizsgáljuk meg az a sorozatot:

$(n+1)!+2$, $(n+1)!+3$, ..., $(n+1)!+n$, $(n+1)!+(n+1)$ ez n db egymást követő szám, ezekre (a jól ismert bizonyítás szerint) rendre igaz, hogy

- $(n+1)!+2=1*2*3*\dots*(n-1)*n*(n+1)+2$, azaz $2*$ valamennyi+2, 2 többszöröse, így ami osztható kettővel
- $(n+1)!+3=1*2*3*\dots*(n-1)*n*(n+1)+3$, azaz $3*$ valamennyi+3, ami osztható hárommal
- ...
- $(n+1)!+(n-1)=1*2*3*\dots*(n-1)*n*(n+1)+(n-1)$, azaz $(n-1)*$ valamennyi+ $(n-1)$, ami osztható $(n-1)$ -el
- $(n+1)!+n=1*2*3*\dots*(n-1)*n*(n+1)+n$, azaz $n*$ valamennyi+ n , ami osztható n -el

- $(n+1)!+(n+1)=1*2*3*\dots*(n-1)*n*(n+1)+(n-1)$, azaz $(n+1)*\text{valamennyi}+(n+1)$, ami osztható $(n+1)$ -el

tehát ebben a sorozatban egy prim nincs, akkor a $(n+1)!+2$ -nél kisebb első prim és a $(n+1)!+(n+1)$ -nél nagyobb első prim között a távolság legalább n .

Az ikerprímszám sejtés azzal foglalkozik, amikor a prímek közötti távolság 2. Azt mondja, hogy az egymástól 2 távolságra lévő prímek végtelen sokan vannak.

A Brun tétel azt mondja, hogy az ikerprímszámok reciprokaiból képzett sor összege, azaz a $(1/3+1/5)+(1/5+1/7)+(1/11+1/13)+\dots$ véges vagy végtelen sor konvergens, ami azt jelenti, hogy ezek a törtök összeadva egy határt adnak ki pontosan vagy azt át nem lépve növekednek, ami határ számot B_2 Brun konstansnak neveznek. Tehát ez nem dönti el a több ezer éve nyitott kérdést, hogy az ikerprímszámok halmaza végtelen-e? Hiszen ha véges sok van és ezek reciprokait összeadjuk, akkor ugyanúgy nem lépjük át a B_2 Brun konstans értékét, mintha végtelen sok lenne, de ezek már csak olyan csökkenő mértékben járulnának hozzá a végtelen sor összegéhez, hogy így sem lépnék át a Brun konstans értékét.

Ebben a példában egy olyan programot készítettünk, amely közelíteni próbálja a Brun konstans értékét. A repó [bhax/attention_raising/Primek_R/stp.r](https://github.com/bhax/attention_raising/Primek_R/stp.r) nevű állománya kiszámolja az ikerprímeket, összegzi a reciprokaikat és vizualizálja a kapott részeredményt.

```
# Copyright (C) 2019 Dr. Norbert Bátfai, nbatfai@gmail.com
#
# This program is free software: you can redistribute it and/or modify
# it under the terms of the GNU General Public License as published by
# the Free Software Foundation, either version 3 of the License, or
# (at your option) any later version.
#
# This program is distributed in the hope that it will be useful,
# but WITHOUT ANY WARRANTY; without even the implied warranty of
# MERCHANTABILITY or FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE. See the
# GNU General Public License for more details.
#
# You should have received a copy of the GNU General Public License
# along with this program. If not, see <http://www.gnu.org/licenses/>

library(matlab)

stp <- function(x) {

  primes = primes(x)
  diff = primes[2:length(primes)]-primes[1:length(primes)-1]
  idx = which(diff==2)
  t1primes = primes[idx]
  t2primes = primes[idx]+2
  rtlplust2 = 1/t1primes+1/t2primes
  return(sum(rtlplust2))
}

x=seq(13, 1000000, by=10000)
y=sapply(x, FUN = stp)
plot(x,y,type="b")
```

Soranként értelmezzük ezt a programot:

```
primes = primes(13)
```

Kiszámolja a megadott számig a prímeket.

```
> primes=primes(13)
> primes
[1] 2 3 5 7 11 13
```

```
diff = primes[2:length(primes)]-primes[1:length(primes)-1]
```

```
> diff = primes[2:length(primes)]-primes[1:length(primes)-1]
> diff
[1] 1 2 2 4 2
```

Az egymást követő prímek különbségét képz, tehát 3-2, 5-3, 7-5, 11-7, 13-11.

```
idx = which(diff==2)
```

```
> idx = which(diff==2)
> idx
[1] 2 3 5
```

Megnézi a diff-ben, hogy melyiknél lett kettő az eredmény, mert azok az ikerprím párok, ahol ez igaz. Ez a diff-ben lévő 3-2, 5-3, 7-5, 11-7, 13-11 különbségek közül ez a 2., 3. és 5. indexűre teljesül.

```
t1primes = primes[idx]
```

Kivette a primes-ból a párok első tagját.

```
t2primes = primes[idx]+2
```

A párok második tagját az első tagok kettő hozzáadásával képezzük.

```
rt1plust2 = 1/t1primes+1/t2primes
```

Az $1/t1primes$ a $t1primes$ 3,5,11 értékéből az alábbi reciprokokat képz:

```
> 1/t1primes
[1] 0.33333333 0.20000000 0.09090909
```

Az $1/t2primes$ a $t2primes$ 5,7,13 értékéből az alábbi reciprokokat képz:

```
> 1/t2primes
[1] 0.20000000 0.14285714 0.07692308
```

Az $1/t1primes + 1/t2primes$ pedig ezeket a törtet rendre összeadja.

```
> 1/t1primes+1/t2primes  
[1] 0.5333333 0.3428571 0.1678322
```

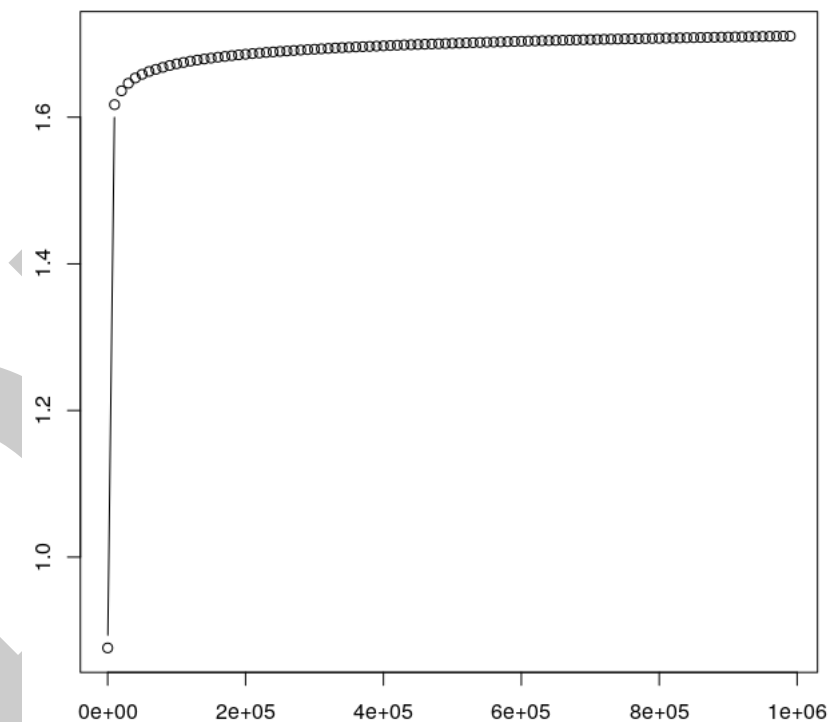
Nincs más dolgunk, mint ezeket a törtet összeadni a `sum` függvénnyel.

```
sum(rt1plust2)
```

```
> sum(rt1plust2)  
[1] 1.044023
```

A következő ábra azt mutatja, hogy a szumma értéke, hogyan nő, egy határértékhez tart, a B_2 Brun konstanshoz. Ezt ezzel a csipettel rajzoltuk ki, ahol először a fenti számítást 13-ig végezzük, majd 10013, majd 20013-ig, egészen 990013-ig, azaz közel 1 millióig. Vegyük észre, hogy az ábra első köre, a 13 értékhez tartozó 1.044023.

```
x=seq(13, 1000000, by=10000)  
y=sapply(x, FUN = stp)  
plot(x,y,type="b")
```


2.1. ábra. A B_2 konstans közelítése

Werkfilm

- <https://youtu.be/VkMFrgBhN1g>
 - <https://youtu.be/aF4YK6mBwf4>
-

DRAFT

3. fejezet

Helló, Chomsky!

3.1. Decimálisból unárisba átváltó Turing gép

Állapotátmenet grájával megadva írd meg ezt a gépet!

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

3.2. Az $a^n b^n c^n$ nyelv nem környezetfüggetlen

Mutass be legalább két környezetfüggő generatív grammatikát, amely ezt a nyelvet generálja!

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

3.3. Hivatkozási nyelv

A [KERNIGHANRITCHIE] könyv C referencia-kézikönyv/Utasítások melléklete alapján definiáld BNF-ben a C utasítás fogalmát! Majd mutass be olyan kódcsipeteket, amelyek adott szabvánnyal nem fordulnak (például C89), mással (például C99) igen.

Backus-Naur-forma környezetfüggetlen nyelvtanok leírására használható metasintaxis: végeredményben formális nyelvek is leírhatók vele. A legtöbb programozási nyelv elméleti leírása és/vagy szemantikai dokumentumai általában BNF-ban vannak leírva. A BNF széles körben használatos a számítógépek programozási nyelveinek nyelvtanának leírására, ideértve az utasítás készleteket és a kommunikációs protokollokat is.

```

<utasítás> ::= <címkezett_utasítás> | <kifejezés_utasítás> | <←
    összesített_utasítás> | <kiválasztó_utasítás> | <literációs_utasítás> | <←
    vezérlésátadó_utasítás>
<címkezett_utasítás> ::= <azonosító> ";" <utasítás> | "case" <←
    állandó_kifejezés> ":" <utasítás> | "default :" <utasítás>
<kiválasztó_utasítás> ::= "if" "(" <kifejezés> ")" <utasítás> | "if" "(" <←
    kifejezés> ")" <utasítás> "else" <utasítás> | "switch" "(" <kifejezés> ")" <←
    <utasítás>
<kifejezés_utasítás> ::= [<kifejezés>] ";"
<vezérlésátadó_utasítás> ::= "goto" <azonosító> ";" | "continue;" | "break <←
    ;" | "return" [<kifejezés>] ";"
<összesített_utasítás> ::= "{" [<deklarációs_lista>] [<utasítási_lista>] <←
    "}"
<deklarációs_lista> ::= <deklaráció> | <deklarációs_lista> <deklaráció>
<literációs_utasítás> ::= "while" "(" <kifejezés> ")" <utasítás> | "do" <←
    <utasítás> "while" "(" <kifejezés> ")" <utasítás> | "for" "(" [ <←
    kifejezés> ";" <kifejezés> ";" <kifejezés> ] ")" <utasítás>
<utasítási_lista> ::= <utasítás> | <utasítási_lista> <utasítás>

```

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

```

#include <stdio.h>

int main() {
    for (int i=1;i<=10;i++)
        printf("Szamolunk %d\n",i);
    return 0;
}

```

A c89-es szabványban hiba hogyha a ciklus magban deklarálunk egy változót (lásd int i=0), ezt csak c99 vagy c11 szabványban fordíthatjuk le hiba mentesen.

3.4. Saját lexikális elemző

Írj olyan programot, ami számolja a bemenetén megjelenő valós számokat! Nem elfogadható olyan megoldás, amely maga olvassa betűnként a bemenetet, a feladat lényege, hogy lexert használjunk, azaz óriások vállán álljunk és ne kispályázzunk!

Megoldás videó: https://youtu.be/9KnMqrkj_kU (15:01-től).

Megoldás forrása: [bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Chomsky/realnumber.l](https://github.com/bhax/thematic_tutorials/blob/master/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Chomsky/realnumber.l)

```

%{
#include <stdio.h>
int realnumbers = 0;

```

```
%}
digit [0-9]
%%
{digit}* (\. {digit}+)? {++realnumbers;
    printf("[realnum=%s %f]", yytext, atof(yytext));}
%%
int
main ()
{
    yylex ();
    printf("The number of real numbers is %d\n", realnumbers);
    return 0;
}
```

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

3.5. Leetspeak

Lexelj össze egy l33t ciphert!

Megoldás videó: https://youtu.be/06C_PqDpD_k

Megoldás forrása: [bhax/thematic-tutorials/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Chomsky/1337d1c7.1](https://github.com/bhax/thematic-tutorials/blob/master/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Chomsky/1337d1c7.1)

```
%{
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>
#include <ctype.h>

#define L337SIZE (sizeof l337d1c7 / sizeof (struct cipher))

struct cipher {
    char c;
    char *leet[4];
} l337d1c7 [] = {

    {'a', {"4", "4", "@", "/-\\\"}},
    {'b', {"b", "8", "|3", "|"}},
    {'c', {"c", "(", "<", "{"}},
    {'d', {"d", "|)", "|]", "|"}},
    {'e', {"3", "3", "3", "3"}},
    {'f', {"f", "|=", "ph", "|#"}},
    {'g', {"g", "6", "[", "+"}},
    {'h', {"h", "4", "|-|", "-"}},
    {'i', {"1", "1", "|", "!"}},
    {'j', {"j", "7", "_|", "_/"}},
    {'k', {"k", "|<", "1<", "|{"}},
    {'l', {"1", "1", "|", "|_"}},
```



```
{'m', {"m", "44", "(V)", "|\\|/"},
{'n', {"n", "\\|", "/\\|", "/V"}},
{'o', {"0", "0", "()", "[]"}},
{'p', {"p", "/o", "|D", "|o"}},
{'q', {"q", "9", "O_", "(,)"},
{'r', {"r", "12", "12", "|2"}},
{'s', {"s", "5", "$", "$"}},
{'t', {"t", "7", "7", "'|'"},
{'u', {"u", "|_|", "(_)", "[_]"},
{'v', {"v", "\\|/", "\\|/", "\\|/"},
{'w', {"w", "VV", "\\|\\|/", "(/\\|)"},
{'x', {"x", "%", ")(", ")("}},
{'y', {"y", "", "", ""}},
{'z', {"z", "2", "7_", ">_"}}
```

```
{'0', {"D", "0", "D", "0"}},
{'1', {"I", "I", "L", "L"}},
{'2', {"Z", "Z", "Z", "e"}},
{'3', {"E", "E", "E", "E"}},
{'4', {"h", "h", "A", "A"}},
{'5', {"S", "S", "S", "S"}},
{'6', {"b", "b", "G", "G"}},
{'7', {"T", "T", "j", "j"}},
{'8', {"X", "X", "X", "X"}},
{'9', {"g", "g", "j", "j"}}
```

```
// https://simple.wikipedia.org/wiki/Leet
};
```

```
%}
```

```
%%
```

```
. {
```

```
int found = 0;
for(int i=0; i<L337SIZE; ++i)
{
    if(l337d1c7[i].c == tolower(*yytext))
    {
        int r = 1+(int) (100.0*rand()/(RAND_MAX+1.0));

        if(r<91)
            printf("%s", l337d1c7[i].leet[0]);
        else if(r<95)
            printf("%s", l337d1c7[i].leet[1]);
        else if(r<98)
            printf("%s", l337d1c7[i].leet[2]);
        else
            printf("%s", l337d1c7[i].leet[3]);
    }
}
```

```
        found = 1;
        break;
    }

}

if(!found)
    printf("%c", *yytext);

}
%%
int
main()
{
    srand(time(NULL)+getpid());
    yylex();
    return 0;
}
```

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat... Ez is egy .l kiterjesztésű fájl vagyis ez egy lexer forráskód ami egy .c kiterjesztésű kódot készít. Ez is 3 részből áll. Az első részben includoljuk a kötelező dolgokat és létrehozunk egy cipher nevű struktúrát. Ami egy charból és egy char típusú mutatótömbből áll, aminek 4 eleme van. A szabályok részen belül minden bemeneti karakterre igaz feltétel áll mivel a feltétel "." ami akármiből egyet jelent. A bemeneti beolvasása után a kód talált egy megegyező karaktert akkor generál egy véletlen számot és ezzel a számmal választ egy elemet a leet tömbből. A leet tömb elemei között más valószínűségi esélyek vannak. Ezek rendre 90% 4% 3% 3%. És mivel egyezésünk volt a found változót "igazra váltjuk". Ha a found "hamis" marad akkor a kód végén lévő if teljesül ami általl visszkapjuk a vizsgált karaktert. A kód legvégén srand-dal készítünk véletlenszámot.

3.6. A források olvasása

Hogyan olvasod, hogyan értelmezed természetes nyelven az alábbi kódcsipeteket? Például

```
if(signal(SIGINT, jelkezelő)==SIG_IGN)
    signal(SIGINT, SIG_IGN);
```

Ha a SIGINT jel kezelése figyelmen kívül volt hagyva, akkor ezen túl is legyen figyelmen kívül hagyva, ha nem volt figyelmen kívül hagyva, akkor a jelkezelő függvény kezelje. (Miután a **man 7 signal** lapon megismertem a SIGINT jelet, a **man 2 signal** lapon pedig a használt rendszerhívást.)

Bugok

Vigyázz, sok csipet kerülendő, mert bugokat visz a kódba! Melyek ezek és miért? Ha nem megyránzésra, elkapja valamelyiket esetleg a splint vagy a frama?

Ha a SIGINT jel figyelmen kívül volt hagyva akkor maradjon úgy, azonban ha nem volt figyelmen kívül hagyva akkor a jelkezelő függvény kezelje.

A ciklusban deklarált *i* változó értékehez először hozzáadunk egyet majd visszadjuk a megnövelt értékét.

A ciklusban deklarált *i* változó értékét először visszadjuk aztán megnöveli eggyel.

A programnak le kellene futnia de mivel az *i* változó egyszerre változik és van értéként megadva ezért hiba történik.

Rosszul van a for ciklus ciklusmagja felírva, mivel a `(*d++ = *s++)` a ciklusmagban van felírva és itt feltételként kéne szerepelni `==` -jel.

A kód 2 számot fog kiírni az *f* függvénytől függően. Az első esetben "a" eggyel kisebb mint `++a`, a második esetben viszont `++a` és "a" ugyan az a szám lesz.

A kód 2 számot fog kiírni. Az első szám amit *f* függvény ad vissza, a második szám pedig az a szám amit *f*-nek adtuk az első esetben.

A kód 2 számot fog kiírni. Az első esetben azt a memória címet írja ki amit az *f* függvény ad meg, a második esetben pedig azt a változó jelenik meg aminek kiírta a kód a memória címét.

i.

```
if(signal(SIGINT, SIG_IGN) != SIG_IGN)
    signal(SIGINT, jelkezelo);
```

ii.

```
for(i=0; i<5; ++i)
```

iii.

```
for(i=0; i<5; i++)
```

iv.

```
for(i=0; i<5; tomb[i] = i++)
```

v.

```
for(i=0; i<n && (*d++ = *s++); ++i)
```

vi.

```
printf("%d %d", f(a, ++a), f(++a, a));
```

vii.

```
printf("%d %d", f(a), a);
```

viii.

```
printf("%d %d", f(&a), a);
```

Megoldás forrása:

Megoldás videó:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

3.7. Logikus

Hogyan olvasod természetes nyelven az alábbi Ar nyelvű formulákat?

```
$(\forall x \exists y ((x < y) \wedge (y \text{ \textit{prím}})))$  
$(\forall x \exists y ((x < y) \wedge (y \text{ \textit{prím}})) \wedge (\neg \exists y (y \text{ \textit{prím}}))) \leftrightarrow$  
  )$  
$(\exists y \forall x (x \text{ \textit{prím}}) \supset (x < y))$  
$(\exists y \forall x (y < x) \supset \neg (x \text{ \textit{prím}}))$
```

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/blob/master/attention_raising/MatLog_LaTeX

Megoldás videó: <https://youtu.be/ZexiPy3ZxsA>, https://youtu.be/AJSXOQFF_wk

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

3.8. Deklaráció

Vezesd be egy programba (forduljon le) a következőket:

- egész
- egészre mutató mutató
- egész referenciája
- egészek tömbje
- egészek tömbjének referenciája (nem az első elemé)
- egészre mutató mutatók tömbje
- egészre mutató mutatót visszaadó függvény
- egészre mutató mutatót visszaadó függvényre mutató mutató
- egészet visszaadó és két egészet kapó függvényre mutató mutatót visszaadó, egészet kapó függvény
- függvénymutató egy egészet visszaadó és két egészet kapó függvényre mutató mutatót visszaadó, egészet kapó függvényre

```
#include <stdio.h>  
  
int* eg(); //egészre mutató mutatót visszaadó függvény  
  
int main () {
```

```
int a; //egész
int* b; //egészre mutató mutató
int* c = &a; //egész referenciája
int d[100]; //egészek tömbbje
int* e = &d[10] //egészek tömbbjének referenciája (nem az első elemé)
int* pp[100]; //egészre mutató mutatók tömbbje
int* (*eg_pointer) (); //egészre mutató mutatót visszaadó függvényre ←
    mutató mutató
int (*eges (int c3)) (int c1, int c2); //egészet visszaadó és két egészet ←
    kapó függvényre mutató mutatót visszaadó, egészet kapó függvény
int (*(egszre) (int f3)) (int f1, int f2); //függvénymutató egy egészet ←
    visszaadó és két egészet kapó függvényre mutató mutatót visszaadó, ←
    egészet kapó függvényre
return 0;
}
```

Mit vezetnek be a programba a következő nevek?

- `int a;`
- `int *b = &a;`
- `int &r = a;`
- `int c[5];`
- `int (&tr)[5] = c;`
- `int *d[5];`
- `int *h ();`
- `int *(*l) ();`
- `int (*v (int c)) (int a, int b)`
- `int ((*z) (int)) (int, int);`

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Az utolsó két deklarációs példa demonstrálására két olyan kódot írtunk, amelyek összehasonlítása azt mutatja meg, hogy miért érdemes a **typedef** használata: [bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Chomsky/fptr.c](https://github.com/bhax/thematic_tutorials/blob/master/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Chomsky/fptr.c), [bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Chomsky/fptr2.c](https://github.com/bhax/thematic_tutorials/blob/master/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Chomsky/fptr2.c).

```
#include <stdio.h>

int
sum (int a, int b)
{
    return a + b;
}

int
mul (int a, int b)
{
    return a * b;
}

int (*sumormul (int c)) (int a, int b)
{
    if (c)
        return mul;
    else
        return sum;
}

int
main ()
{
    int (*f) (int, int);

    f = sum;

    printf ("%d\n", f (2, 3));

    int (*(*g) (int)) (int, int);

    g = sumormul;

    f = *g (42);

    printf ("%d\n", f (2, 3));

    return 0;
}
```

```
#include <stdio.h>

typedef int (*F) (int, int);
typedef int (*(*G) (int)) (int, int);
```

```
int
sum (int a, int b)
{
    return a + b;
}

int
mul (int a, int b)
{
    return a * b;
}

F sumormul (int c)
{
    if (c)
        return mul;
    else
        return sum;
}

int
main ()
{
    F f = sum;

    printf ("%d\n", f (2, 3));

    G g = sumormul;

    f = *g (42);

    printf ("%d\n", f (2, 3));

    return 0;
}
```

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

4. fejezet

Helló, Caesar!

4.1. double ** háromszögmátrix

Írj egy olyan malloc és free párost használó C programot, amely helyet foglal egy alsó háromszög mátrixnak a szabad tárban!

Megoldás videó: <https://youtu.be/1MRTuKwRsB0>, <https://youtu.be/RKbX5-EWpzA>.

Megoldás forrása: [bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Caesar/tm.c](https://github.com/bhax/thematic_tutorials/blob/master/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Caesar/tm.c)

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int
main ()
{
    int nr = 5; //nr nevű int változó deklarálása
    double **tm; //tm nevű mutató deklarálása

    if ((tm = (double **) malloc (nr * sizeof (double *))) == NULL) //HA ←
        tudunk, akkor lefoglalunk a memoriában nr* double*-ot, azaz jelen ←
        esetben 5*8at, azaz 40et a malloc nevé utasítással, ami visszater ←
        void*-al, de mi megmondjuk neki, hogy double ** típusu legyen.
    {
        return -1; //ha nem tud lefoglalni memóriát, egyszerűen kilépünk
    } //ha sikeresen lefoglaltuk, akkor létrejön a tm a memoriában, ami ←
        jelen esetben 5 darab double* nak az elejére fog mutatni

    for (int i = 0; i < nr; ++i)
    {
        if ((tm[i] = (double *) malloc ((i + 1) * sizeof (double))) == NULL) ←
            //ismet, ha tudunk, akkor lefoglalunk i+1 * double-t, azaz ←
            jelen esetben eloszor 1*8at ... majd a végén 5*8at
            //ezt elmentjük a tm[i]- be, ami tulajdonképpen a *(tm), *(tm ←
            +1), vagy *(tm+2) ...
        {
```



```
        return -1;
    }

}

for (int i = 0; i < nr; ++i)
    for (int j = 0; j < i + 1; ++j)
        tm[i][j] = i * (i + 1) / 2 + j; //alsó háromszög feltöltése

for (int i = 0; i < nr; ++i)
{
    for (int j = 0; j < i + 1; ++j)
        printf ("%f, ", tm[i][j]); //kiiratjuk a háromszöget
    printf ("\n");
}

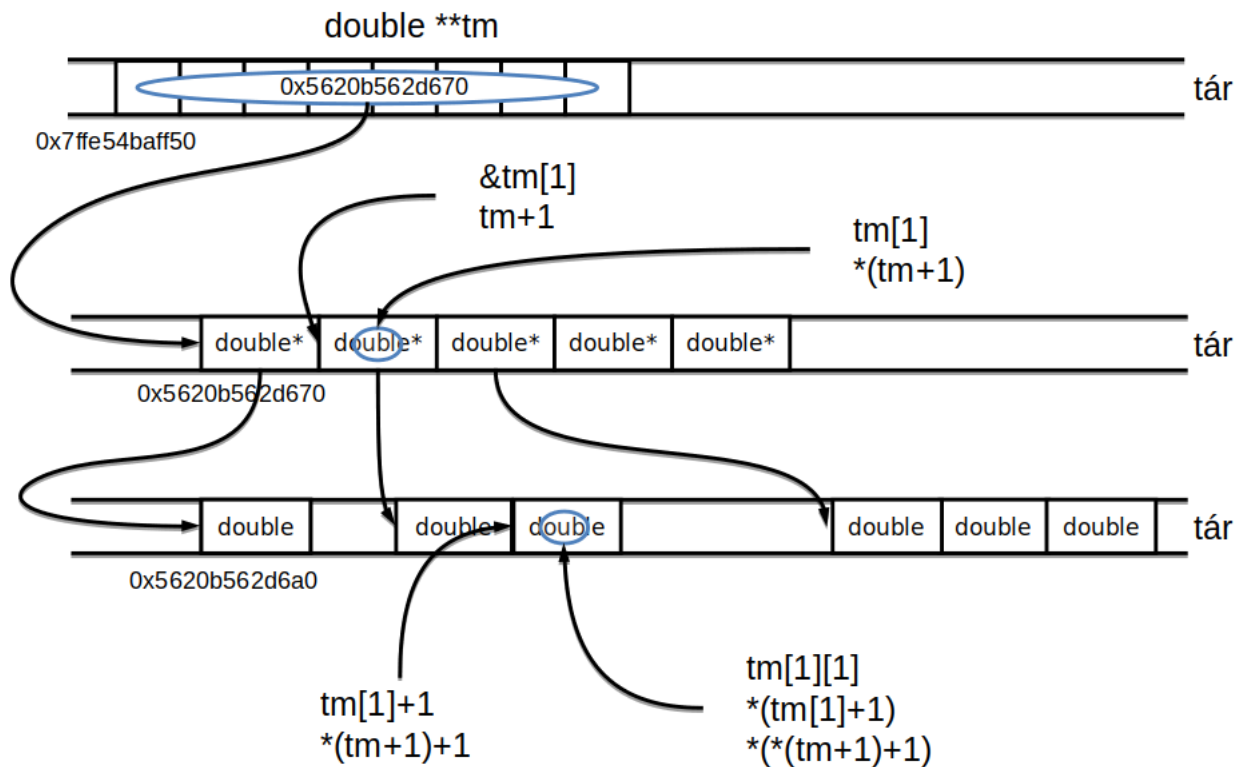
tm[3][0] = 42.0;
(*(tm + 3))[1] = 43.0; // mi van, ha itt hiányzik a külső (), semmi
*(tm[3] + 2) = 44.0;
*(*(tm + 3) + 3) = 45.0;

for (int i = 0; i < nr; ++i)
{
    for (int j = 0; j < i + 1; ++j)
        printf ("%f, ", tm[i][j]);
    printf ("\n");
}

for (int i = 0; i < nr; ++i)
    free (tm[i]); //felszabadítjuk a tm[i]-ket, amikben az 1*8, 2*8, ... ←
                lefoglalt double-k memoriacime van

free (tm); //felszabadítjuk a tm-t

return 0;
}
```


4.1. ábra. A `double **` háromszögmátrix a memóriában

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

A `double **` háromszögmátrix egy olyan háromszögmátrix, pontosabban alsó háromszögmátrix, ami a memóriában van felépítve, pointerok által.

Első sorban a **`double **tm`** jön képbe. Ez egy úgynevezett "dupla" pointer ami `double*`-ra mutat. Az `nr` és a `double*` méretének szorzatával egyenlő méretű memóriát foglalunk le, aminek a **`malloc`** a memóriacímét visszaadja, és a `tm`-ben lesz eltárolva.

Következő lépésben az előzőleg lefoglalt `tm[i]-k(*tm)` fognak értéket kapni. Ezekbe is memóriacímeket fogunk tárolni. Mindegyikbe egy `i+1 * double` méretű memóriaterület memóriacímét, amit szintén a **`malloc`**-al valósítunk meg tehát a **`malloc`**-al lefoglalunk `i+1 * double` méretű memóriaterületet, és mindegyik ilyen memóriaterület memóriacímét a `tm[i]`-ben tárolunk. Ha nem lehetséges, akkor ugyanúgy mint az előző lépésben, visszatér a program `-1`es értékkel és véget ér.

Ezután már csak fel kell tölteni a háromszögmátrixot, amit a dupla forral teszünk meg. Tulajdonképpen a `tm[i][j]` az felfogható `*(*(tm+i)+j)` ként is. Ezt követően ugyanúgy duplaforral ki is iratjuk a háromszög mátrixunkat.

Néhány alternatív módon értéket adunk a mátrix 3. sor 0,1,2,3 oszlopainak, és ezután újból kiirratjuk a mátrixunkat a duplaforral.

Legvégső, nagyon fontos lépés a memória felszabadítás, amit a **`free`** utasítással teszünk meg. Először is felszabadítjuk a `tm[i]`-t, amiben ugye a `double` mezők memóriacíme van, majd ezt követően felszabadítjuk a `tm`-et is, ami mutatott a `tm[i]`-re. Ezt követően véget is ér a programunk.

Véleményem szerint eléggé érdekes volt egy ilyen háromszög mátrixot értelmezni, feldolgozni, és el is magyarázni.

4.2. C EXOR titkosító

Írj egy EXOR titkosítót C-ben!

Megoldás videó:

Megoldás forrása: Megoldás forrása: https://github.com/HernyakPisti/Prog1/blob/master/bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook_IgyNeveldaProgramozod/Caesar/titkosit.c

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

```
#include <stdio.h>
#include <unistd.h>
#include <string.h>

#define MAX_KULCS 100
#define BUFFER_MERET 256

int
main (int argc, char **argv)
{
    char kulcs[MAX_KULCS];
    char buffer[BUFFER_MERET];

    int kulcs_index = 0;
    int olvasott_bajtok = 0;

    int kulcs_meret = strlen (argv[1]);
    strncpy (kulcs, argv[1], MAX_KULCS);

    while ((olvasott_bajtok = read (0, (void *) buffer, ↵
        BUFFER_MERET)))
    {
        for (int i = 0; i < olvasott_bajtok; ++i)
        {
            buffer[i] = buffer[i] ^ kulcs[kulcs_index];
            kulcs_index = (kulcs_index + 1) % kulcs_meret;
        }

        write (1, buffer, olvasott_bajtok);
    }
}
```

A titkosítás úgy történik, hogy a bufferbe beolvasott byteokat bitenként XOR - kizáró vagy - művelettel "összefésül" a kulcs index-el, amiből egy új karaktert kapunk az ASCII táblázat kereteiből, és bele is írja

azt a titkos fájlba, tulajdon képpen ezen alapszik ez a titkosító algoritmus, ami azért ránézésre elég ijesztő dolgokat tud kiadni magából.

4.3. Java EXOR titkosító

Írj egy EXOR titkosítót Java-ban!

Megoldás videó:

Megoldás forrása: https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/javat-tanitok-javat/ch01.html#exor_titkosito

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

4.4. C EXOR törő

Írj egy olyan C programot, amely megtöri az első feladatban előállított titkos szövegeket!

Megoldás videó:

Megoldás forrása: https://github.com/HernyakPisti/Prog1/blob/master/bhax/thematic_tutorials/bhax_textbook_IgCaesar/toro.c

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

```
#define MAX_TITKOS 4096
#define OLVASAS_BUFFER 256
#define KULCS_MERET 3 // 3 betus a kulcs
#define _GNU_SOURCE

#include <stdio.h>
#include <unistd.h>
#include <string.h>

double
atlagos_szohossz (const char *titkos, int titkos_meret)
{
    int sz = 0;
    for (int i = 0; i < titkos_meret; ++i)
        if (titkos[i] == ' ')
            ++sz;

    return (double) titkos_meret / sz;
}

int
tisztas_lehet (const char *titkos, int titkos_meret)
{
    // a tiszta szoveg valszeg tartalmazza a gyakori magyar ↵
    // szavakat
    // illetve az átlagos szóhossz vizsgálatával csökkentjük a
```

```
// potenciális töréseket

double szohossz = atlagos_szohossz (titkos, titkos_meret);

return szohossz > 6.0 && szohossz < 9.0
    && strcasestr (titkos, "hogy") && strcasestr (titkos, " ←
    nem")
    && strcasestr (titkos, "az") && strcasestr (titkos, "ha ←
    ");

}

void
exor (const char kulcs[], int kulcs_meret, char titkos[], ←
    int titkos_meret)
{

    int kulcs_index = 0;

    for (int i = 0; i < titkos_meret; ++i)
    {

        titkos[i] = titkos[i] ^ kulcs[kulcs_index];
        kulcs_index = (kulcs_index + 1) % kulcs_meret;

    }

}

int
exor_tores (const char kulcs[], int kulcs_meret, char ←
    titkos[],
    int titkos_meret)
{

    exor (kulcs, kulcs_meret, titkos, titkos_meret);

    return tiszta_lehet (titkos, titkos_meret);

}

int
main (void)
{

    char kulcs[KULCS_MERET];
    char titkos[MAX_TITKOS];
    char *p = titkos;
    int olvasott_bajtok;
```

```
// titkos fajt berantasa
while ((olvasott_bajtok =
    read (0, (void *) p,
        (p - titkos + OLVASAS_BUFFER <
            MAX_TITKOS) ? OLVASAS_BUFFER : titkos + ↵
            MAX_TITKOS - p)))
    p += olvasott_bajtok;

// maradek hely nullazasa a titkos bufferben
for (int i = 0; i < MAX_TITKOS - (p - titkos); ++i)
    titkos[p - titkos + i] = '\0';
char str[3]= {'e', 'k', 'y'}; //ide irod a karaktereket ↵
    amibol a kulcsod all
// osszes kulcs eloallitasa
for (int ii = 0; ii <= 2; ++ii) //csak 3 egybeagyazott ↵
    ciklus kell
    for (int li = 0; li <= 2; ++li)
        for (int ki = 0; ki <= 2; ++ki)
        {
            kulcs[0] = str[ii]; //csak 3 karakter ↵
                hosszú a kulcs
            kulcs[1] = str[li];
            kulcs[2] = str[ki];

            if (exor_tores (kulcs, KULCS_MERET, titkos ↵
                , p - titkos))
                printf
                    ("Kulcs: [%c%c%c]\nTiszta szoveg: [%s ↵
                        ]\n", //csak 3 karaktert irjon ki a ↵
                            kulcsnál
                        kulcs[ii], kulcs[li], kulcs[ki], ↵
                            titkos);

            // ujra EXOR-ozunk, így nem kell egy ↵
                masodik buffer
            exor (kulcs, KULCS_MERET, titkos, p - ↵
                titkos);
        }

return 0;
}
```

A program bonyolultsága egy fokkal nagyobb, mint az előző titkosító programé, de ezt se lehetetlen felfogni. A célunk az az, hogy a titkosított szöveghez találjuk meg a kulcsot, amivel újfent elvégezzük az XOR műveletet a titkos szöveg biteivel, és reméljük, hogy visszakapjuk az eredeti tiszta szövegünket.

Az átlagos szóhossz függvénnyel megnézzük, hogy milyen az átlagos szóhossz, és ezzel jelentősen tudjuk csökkenteni a lehetséges töréseket

A `tiszta_lehet` függvény a gyakran előforduló magyar szavakat veszi figyelembe, azokat rögzíti, hogy könnyebben be lehessen azonosítani ezeket, mivel ezek a szavak szinte minden terjedelmesebb szövegbe legalább egyszer előfordulnak.

A lényeges lépéseket az `exor` illetve az `exor_tores` alkalmazza. Az első az konkrétan alkalmazza az XOR-t a a bufferbe beolvasott titkos szövegen és a kulcs indexen, amivel visszakapható a tiszta szöveg, és az `exor_tores` pedig meghívja azt, és visszaadja a `tiszta_lehet` függvény titkos, `titkos_meret` paramétereinek meghívásának eredményét.

A main függvényben a titkos fájl bufferbe való beolvasása történik meg, a maradék hely nullázása ezen belül, majd legeneráljuk az egybeágyazott forciklusokkal az összes lehetséges kulcsot. Az ittlévő példában csak maximum 3 hosszúságú kulcsot tudunk legenerálni, ez csupán a forciklusok számától, a `KULCS_MERET`-től függ. Ezzel a programmal akár 8 karakterhosszúságú kulcsot is le tudunk generálni a titkos szöveg tisztává alakításának érdekében. Ez a forráskód ami fentebb látható, ez egy átalakított, felgyorsított változata az eredetinek. A módosítás a `char str[3]={'e','k','y'}` bevezetését jelenti, amiben megadom hogy a kulcs milyen hosszúságú, és milyen karakterekből állhat. Ezt azért alkalmaztam, hogy ne kelljen sokat várni a törés lefutására, de ezt egyszerűen ki lehet venni a programból, ha nem ismerjük a kulcs elemeit és hosszúságát. Ekkor egyszerűen el kell tüntetni az előbbi `command`-ot, valamint a forciklusokon belül a `kulcs[0]=str[ii] -t kulcs[0]=ii` -re kell cserélni.

4.5. Neurális OR, AND és EXOR kapu

R

Megoldás videó: <https://youtu.be/Koyw6IH5ScQ>

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/tree/master/attention_raising/NN_R

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

4.6. Hiba-visszaterjesztéses perceptron

C++

Megoldás videó: <https://youtu.be/XpBnR31BRJY>

Megoldás forrása: <https://github.com/nbatfai/nahshon/blob/master/ql.hpp#L64>

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

```
#include <iostream>
#include "mlp.hpp"
#include <png++/png.hpp>

int main( int argc, char **argv)
{
    png::image <png::rgb_pixel> png_image ( argv[1] );
    int size = png_image.get_width() *png_image.get_height();

    Perceptron* p = new Perceptron ( 3, size, 256, 1);
```

```
double* image=new double[size];
for( int i{0}; i<png_image.get_width(); ++i)
    for( int j{0}; j<png_image.get_height(); ++j )
        image[i*png_image.get_width() +j] = png_image[i][j] ←
            ].red;

double value = (*p) (image);

std::cout << value << std::endl;

delete p;
delete [] image;
}
```

Videóból kilesett kód a példa.

A Perceptron fogalmát a mesterséges neurális hálók és mesterséges intelligencia témakörében találhatjuk meg. A lényege, hogy leellenőrzi a bemenetet és feltétel alapján dönti el, hogy mi legyen a kimenet. Feltételként vehetjük azt a példát, melyben három bemeneti adathoz várunk pozitív egész számokat. Feltétel legyen az, hogy ha a három bemeneti adat közül kettő negatív akkor mondjuk a kimeneti adat -1 lesz. Viszont ha legalább kettő pozitív akkor a kimeneti adat legyen 1.

Ez azt jelenti, hogy 1 a hibahatár, mivel egyet hibázhatunk legfeljebb, második hibánál már -1-et dob ki a kimenetre, miközben pozitív egész eredményt várunk. Ez a hibahatár sokkal nagyobb mennyiségű bemeneti adathoz érdekes, az előbb említett példában kevésbé, mivel nem lehet sokat csiszolni rajta. Nagy hibahatárt szoktak állítani a nagy mennyiségű bemeneti adathoz, és ezt csökkentik mindaddig, amíg meg tudnak tartani egy bizonyos elfogadható hiba mennyiséget.

5. fejezet

Helló, Mandelbrot!

5.1. A Mandelbrot halmaz

Írj olyan C programot, amely kiszámolja a Mandelbrot halmazt!

Megoldás videó: <https://youtu.be/gvaqijHIRUs>

Megoldás forrása: [bhax/attention_raising/CUDA/mandelpngt.c++](#) nevű állománya.

A Mandelbrot halmaz a komplex síkon

5.1. ábra. A Mandelbrot halmaz a komplex síkon

A Mandelbrot halmazt 1980-ban találta meg Benoit Mandelbrot a komplex számsíkon. Komplex számok azok a számok, amelyek körében válaszolni lehet az olyan egyébként értelmezhetetlen kérdésekre, hogy melyik az a két szám, amelyet összeszorozva -9-et kapunk, mert ez a szám például a $3i$ komplex szám.

A Mandelbrot halmazt úgy láthatjuk meg, hogy a sík origója középpontú 4 oldalhosszúságú négyzetbe lefektetünk egy, mondjuk 800x800-as rácsot és kiszámoljuk, hogy a rács pontjai mely komplex számoknak felelnek meg. A rács minden pontját megvizsgáljuk a $z_{n+1} = z_n^2 + c$, ($0 \leq n$) képlet alapján úgy, hogy a c az éppen vizsgált rácspont. A z_0 az origó. Alkalmazva a képletet a

- $z_0 = 0$
- $z_1 = 0^2 + c = c$
- $z_2 = c^2 + c$
- $z_3 = (c^2 + c)^2 + c$
- $z_4 = ((c^2 + c)^2 + c)^2 + c$
- ... s így tovább.

Azaz kiindulunk az origóból (z_0) és elugrunk a rács első pontjába a $z_1 = c$ -be, aztán a c -től függően a további z -kbe. Ha ez az utazás kivezet a 2 sugarú körből, akkor azt mondjuk, hogy az a vizsgált rácspont nem a Mandelbrot halmaz eleme. Nyilván nem tudunk végtelen sok z -t megvizsgálni, ezért csak véges sok z elemet nézünk meg minden rácsponthoz. Ha közben nem lép ki a körből, akkor feketére színezzük, hogy az a c rácspont a halmaz része. (Színes meg úgy lesz a kép, hogy változatosan színezzük, például minél későbbi z -nél lép ki a körből, annál sötétebbre).

A feladat hasonló mint a C++-os verzióhoz csak itt abban különbözik hogy használjuk a complex headert ami nagy segítség mert egy struktúrát spórol nekünk.

```
#include <iostream>
#include "png++/png.hpp"
#include <complex>

int
main ( int argc, char *argv[] )
{

    int szelesseg = 1920;
    int magassag = 1080;
    int iteraciosHatar = 255;
    double a = -1.9;
    double b = 0.7;
    double c = -1.3;
    double d = 1.3;

    if ( argc == 9 )
    {
        szelesseg = atoi ( argv[2] );
        magassag = atoi ( argv[3] );
        iteraciosHatar = atoi ( argv[4] );
        a = atof ( argv[5] );
        b = atof ( argv[6] );
        c = atof ( argv[7] );
        d = atof ( argv[8] );
    }
    else
    {
        std::cout << "Hasznalat: ./complex fajlnev szelesseg magassag n a b c ←↵
            d" << std::endl;
        return -1;
    }

    png::image < png::rgb_pixel > kep ( szelesseg, magassag );

    double dx = ( b - a ) / szelesseg;
    double dy = ( d - c ) / magassag;
    double reC, imC, reZ, imZ;
    int iteracio = 0;

    std::cout << "Szamitas\n";
```

```
for ( int j = 0; j < magassag; ++j )
{
    for ( int k = 0; k < szelesseg; ++k )
    {
        reC = a + k * dx;
        imC = d - j * dy;
        std::complex<double> c ( reC, imC );

        std::complex<double> z_n ( 0, 0 );
        iteracio = 0;

        while ( std::abs ( z_n ) < 4 && iteracio < iteraciosHatar )
        {
            z_n = z_n * z_n + c;

            ++iteracio;
        }

        kep.set_pixel ( k, j,
                        png::rgb_pixel ( iteracio%255, (iteracio*iteracio <=
                                                iteraciosHatar*iteraciosHatar)
                                                %255, 0 ) );
    }

    int szazalek = ( double ) j / ( double ) magassag * 100.0;
    std::cout << "\r" << szazalek << "%" << std::flush;
}

kep.write ( argv[1] );
std::cout << "\r" << argv[1] << " mentve." << std::endl;
}
```

A fő függvényben deklarálunk 2 változót, ha argumentumként jól adjuk meg ezeket, akkor ezeket átadja a változóknak, ha nem jól adjuk meg, akkor kiírjuk, hogy kell helyesen használni. Ezek után megadjuk a szélességet és a magasságot, ami ebbe az esetben FullHD és az iterációs határt. Továbbá létrehozunk változókat, amik a kép elkészítéséhez kellenek majd. Az if függvény vizsgálja meg, az argumentum érvényességét, illetve itt adja át az előbb említett értékeket. Az else ág a rossz esetén, a segítséget írja ki. Ezek után lefoglaljuk a helyet a képek. A dx, dy-hez hozzá rendeljük a megfelelő változókat. A for ciklusban végig megyünk minden elemen és megadjuk a c változó értékét. Ekkor használjuk a complex-et, while ciklusban végezzük a számításokat, utána rgb kóddal a pixeleket kiszínezzük.

5.2. A Mandelbrot halmaz a `std::complex` osztállyal

Írj olyan C++ programot, amely kiszámolja a Mandelbrot halmazt!

Megoldás videó: <https://youtu.be/gvaqijHIRUs>

Megoldás forrása:

A **Mandelbrot halmaz** pontban vázolt ismert algoritmust valósítja meg a repó [bhax/attention-raising/Mandelbrot/3.1.2.cpp](https://github.com/bhaxor/attention-raising-Mandelbrot) nevű állománya.

```
// Verzio: 3.1.2.cpp
// Forditas:
// g++ 3.1.2.cpp -lpng -O3 -o 3.1.2
// Futtatas:
// ./3.1.2 mandel.png 1920 1080 2040 ↵
-0.01947381057309366392260585598705802112818 ↵
-0.0194738105725413418456426484226540196687 ↵
0.7985057569338268601555341774655971676111 ↵
0.798505756934379196110285192844457924366
// ./3.1.2 mandel.png 1920 1080 1020 ↵
0.4127655418209589255340574709407519549131 ↵
0.4127655418245818053080142817634623497725 ↵
0.2135387051768746491386963270997512154281 ↵
0.2135387051804975289126531379224616102874
// Nyomtatas:
// a2ps 3.1.2.cpp -o 3.1.2.cpp.pdf -1 --line-numbers=1 --left-footer=" ↵
BATF41 HAXOR STR34M" --right-footer="https://bhaxor.blog.hu/" --pro= ↵
color
// ps2pdf 3.1.2.cpp.pdf 3.1.2.cpp.pdf.pdf
//
//
// Copyright (C) 2019
// Norbert Batfai, batfai.norbert@inf.unideb.hu
//
// This program is free software: you can redistribute it and/or modify
// it under the terms of the GNU General Public License as published by
// the Free Software Foundation, either version 3 of the License, or
// (at your option) any later version.
//
// This program is distributed in the hope that it will be useful,
// but WITHOUT ANY WARRANTY; without even the implied warranty of
// MERCHANTABILITY or FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE. See the
// GNU General Public License for more details.
//
// You should have received a copy of the GNU General Public License
// along with this program. If not, see <https://www.gnu.org/licenses/>.

#include <iostream>
#include "png++/png.hpp"
#include <complex>

int
main ( int argc, char *argv[] )
{
```

```
int szelesseg = 1920;
int magassag = 1080;
int iteraciosHatar = 255;
double a = -1.9;
double b = 0.7;
double c = -1.3;
double d = 1.3;

if ( argc == 9 )
{
    szelesseg = atoi ( argv[2] );
    magassag = atoi ( argv[3] );
    iteraciosHatar = atoi ( argv[4] );
    a = atof ( argv[5] );
    b = atof ( argv[6] );
    c = atof ( argv[7] );
    d = atof ( argv[8] );
}
else
{
    std::cout << "Hasznalat: ./3.1.2 fajlnev szelesseg magassag n a b c d ↵" << std::endl;
    return -1;
}

png::image < png::rgb_pixel > kep ( szelesseg, magassag );

double dx = ( b - a ) / szelesseg;
double dy = ( d - c ) / magassag;
double reC, imC, reZ, imZ;
int iteracio = 0;

std::cout << "Szamitas\n";

// j megy a sorokon
for ( int j = 0; j < magassag; ++j )
{
    // k megy az oszlopokon

    for ( int k = 0; k < szelesseg; ++k )
    {

        // c = (reC, imC) a halo racspontjainak
        // megfelelo komplex szam

        reC = a + k * dx;
        imC = d - j * dy;
        std::complex<double> c ( reC, imC );

        std::complex<double> z_n ( 0, 0 );
```

```
iteracio = 0;

while ( std::abs ( z_n ) < 4 && iteracio < iteraciosHatar )
{
    z_n = z_n * z_n + c;

    ++iteracio;
}

kep.set_pixel ( k, j,
                png::rgb_pixel ( iteracio%255, (iteracio*iteracio <=
                )%255, 0 ) );
}

int szazalek = ( double ) j / ( double ) magassag * 100.0;
std::cout << "\r" << szazalek << "%" << std::flush;
}

kep.write ( argv[1] );
std::cout << "\r" << argv[1] << " mentve." << std::endl;
}
```

A forrás elején konstansok definiálásával kezdjük. Ezekkel szabjuk meg a kép felbontását. Az első függvénnyel generáljuk le a képet, a png csomag segítségével. Létrehoztunk egy üres png-t. Forcikluson belül az rgb kóddal határoztuk meg a pixeleket színét, majd az image.write-tal pedig a képet a megadott névvel kiküldjük. Ezután egy struktúrában 2 double változót vezetünk be, ezek lesznek a komplex számok struktúrája. A main-ben létrehozunk a konstansok segítségével egy XxY-os tömböt. 3 integer és 2 double változó bevezetésével (dx, dy) amikkel a pixelekt fogjuk meghatározni. Ezután a c,z,zuj változóknak lefoglaljuk helyet, kiszámoljuk a dolgokat, azoknak az eredményét belerakjuk a tömbbe azt meghívjuk a függvényt amivel legeráljuk.

5.3. Biomorfok

A biomorf program a mandelbrot programkódját vesszi alapul. A mandelbrot halmaz tartalmazza az összes ilyen halmazt. A program ugyanúgy bekéri a megfelelő bemeneteket, ha nem jó akkor kiírja. Ha jó, akkor a megfelelő változók megkapják a megfelelő értékeket. Ezután történik a kép létrehozása. Ugyan úgy megkapja a dx és dy az értéket. Aztán pedig a komplex számokat hozzuk létre. Megint végig megy a program minden ponton és ahol kell használjuk az rgb kódos színezést. A legvégén pedig kiküldjük a képet a kimenetre.

Megoldás videó: <https://youtu.be/IJMbRzY76E>

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/tree/master/attention_raising/Biomorf

```
#include <iostream>
#include "png++/png.hpp"
#include <complex>
```

```
int
main ( int argc, char *argv[] )
{
    int szelesseg = 1920;
    int magassag = 1080;
    int iteraciosHatar = 255;
    double xmin = -1.9;
    double xmax = 0.7;
    double ymin = -1.3;
    double ymax = 1.3;
    double reC = .285, imC = 0;
    double R = 10.0;
    if ( argc == 12 )
    {
        szelesseg = atoi ( argv[2] );
        magassag =  atoi ( argv[3] );
        iteraciosHatar =  atoi ( argv[4] );
        xmin = atof ( argv[5] );
        xmax = atof ( argv[6] );
        ymin = atof ( argv[7] );
        ymax = atof ( argv[8] );
        reC = atof ( argv[9] );
        imC = atof ( argv[10] );
        R = atof ( argv[11] );
    }
    else
    {
        std::cout << "Hasznalat: ./3.1.2 fajlnev szelesseg magassag n a b c ↵
            d reC imC R" << std::endl;
        return -1;
    }
    png::image < png::rgb_pixel > kep ( szelesseg, magassag );
    double dx = ( xmax - xmin ) / szelesseg;
    double dy = ( ymax - ymin ) / magassag;
    std::complex<double> cc ( reC, imC );
    std::cout << "Szamitas\n";
    for ( int y = 0; y < magassag; ++y )
    {

        for ( int x = 0; x < szelesseg; ++x )
        {
            double reZ = xmin + x * dx;
            double imZ = ymax - y * dy;
            std::complex<double> z_n ( reZ, imZ );
            int iteracio = 0;
            for (int i=0; i < iteraciosHatar; ++i)
            {
                z_n = std::pow(z_n, 3) + cc;
                if(std::real ( z_n ) > R || std::imag ( z_n ) > R)
                {
```

```

        iteracio = i;
        break;
    }
}
kep.set_pixel ( x, y,
                png::rgb_pixel ( (iteracio*20)%255, (iteracio ←
                                *40)%255, (iteracio*60)%255 ) );
}
int szazalek = ( double ) y / ( double ) magassag * 100.0;
std::cout << "\r" << szazalek << "%" << std::flush;
}
kep.write ( argv[1] );
std::cout << "\r" << argv[1] << " mentve." << std::endl;
}

```

A biomorfokra (a Julia halmazokat rajzoló bug-os programjával) rátaláló Clifford Pickover azt hitte természeti törvényre bukkant: https://www.emis.de/journals/TJNSA/includes/files/articles/Vol9_Iss5_2305--2315_Biomorphs_via_modified_iterations.pdf (lásd a 2307. oldal aljától).

A különbség a **Mandelbrot halmaz** és a Julia halmazok között az, hogy a komplex iterációban az előbbiben a *c* változó, utóbbiban pedig állandó. A következő Mandelbrot csipet azt mutatja, hogy a *c* befutja a vizsgált összes rácspontot.

```

// j megy a sorokon
for ( int j = 0; j < magassag; ++j )
{
    for ( int k = 0; k < szelesseg; ++k )
    {

        // c = (reC, imC) a halo racspontjainak
        // megfelelo komplex szam

        reC = a + k * dx;
        imC = d - j * dy;
        std::complex<double> c ( reC, imC );

        std::complex<double> z_n ( 0, 0 );
        iteracio = 0;

        while ( std::abs ( z_n ) < 4 && iteracio < iteraciosHatar )
        {
            z_n = z_n * z_n + c;

            ++iteracio;
        }
    }
}

```

Ezzel szemben a Julia halmazos csipetben a *cc* nem változik, hanem minden vizsgált *z* rácspontra ugyanaz.

```

// j megy a sorokon

```



```
for ( int j = 0; j < magassag; ++j )
{
    // k megy az oszlopokon
    for ( int k = 0; k < szelesseg; ++k )
    {
        double reZ = a + k * dx;
        double imZ = d - j * dy;
        std::complex<double> z_n ( reZ, imZ );

        int iteracio = 0;
        for (int i=0; i < iteraciosHatar; ++i)
        {
            z_n = std::pow(z_n, 3) + cc;
            if(std::real ( z_n ) > R || std::imag ( z_n ) > R)
            {
                iteracio = i;
                break;
            }
        }
    }
}
```

A bimorfos algoritmus pontos megismeréséhez ezt a cikket javasoljuk: https://www.emis.de/journals/TJNSA/includes/files/articles/Vol9_Iss5_2305--2315_Biomorphs_via_modified_iterations.pdf. Az is jó gyakorlat, ha magából ebből a cikkből from scratch kódoljuk be a sajátunkat, de mi a királyi úton járva a korábbi **Mandelbrot halmazt** kiszámoló forrásunkat módosítjuk. Viszont a program változóinak elnevezését összhangba hozzuk a közlemény jelöléseivel:

```
// Verzio: 3.1.3.cpp
// Forditas:
// g++ 3.1.3.cpp -lpng -O3 -o 3.1.3
// Futtatas:
// ./3.1.3 bmorf.png 800 800 10 -2 2 -2 2 .285 0 10
// Nyomtatas:
// a2ps 3.1.3.cpp -o 3.1.3.cpp.pdf -1 --line-numbers=1 --left-footer=" ←
BATF41 HAXOR STR34M" --right-footer="https://bhaxor.blog.hu/" --pro= ←
color
//
// BHAX Biomorphs
// Copyright (C) 2019
// Norbert Batfai, batfai.norbert@inf.unideb.hu
//
// This program is free software: you can redistribute it and/or modify
// it under the terms of the GNU General Public License as published by
// the Free Software Foundation, either version 3 of the License, or
// (at your option) any later version.
//
// This program is distributed in the hope that it will be useful,
// but WITHOUT ANY WARRANTY; without even the implied warranty of
// MERCHANTABILITY or FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE. See the
// GNU General Public License for more details.
```

```
//
// You should have received a copy of the GNU General Public License
// along with this program. If not, see <https://www.gnu.org/licenses/>.
//
// Version history
//
// https://youtu.be/IJMbGRzY76E
// See also https://www.emis.de/journals/TJNSA/includes/files/articles/ ↵
// Vol9_Iss5_2305--2315_Biomorphs_via_modified_iterations.pdf
//

#include <iostream>
#include "png++/png.hpp"
#include <complex>

int
main ( int argc, char *argv[] )
{

    int szelesseg = 1920;
    int magassag = 1080;
    int iteraciosHatar = 255;
    double xmin = -1.9;
    double xmax = 0.7;
    double ymin = -1.3;
    double ymax = 1.3;
    double reC = .285, imC = 0;
    double R = 10.0;

    if ( argc == 12 )
    {
        szelesseg = atoi ( argv[2] );
        magassag =  atoi ( argv[3] );
        iteraciosHatar =  atoi ( argv[4] );
        xmin = atof ( argv[5] );
        xmax = atof ( argv[6] );
        ymin = atof ( argv[7] );
        ymax = atof ( argv[8] );
        reC = atof ( argv[9] );
        imC = atof ( argv[10] );
        R = atof ( argv[11] );
    }
    else
    {
        std::cout << "Hasznalat: ./3.1.2 fajlnev szelesseg magassag n a b c ↵
            d reC imC R" << std::endl;
        return -1;
    }
}
```

```
png::image < png::rgb_pixel > kep ( szelesseg, magassag );

double dx = ( xmax - xmin ) / szelesseg;
double dy = ( ymax - ymin ) / magassag;

std::complex<double> cc ( reC, imC );

std::cout << "Szamitas\n";

// j megy a sorokon
for ( int y = 0; y < magassag; ++y )
{
    // k megy az oszlopokon

    for ( int x = 0; x < szelesseg; ++x )
    {

        double reZ = xmin + x * dx;
        double imZ = ymax - y * dy;
        std::complex<double> z_n ( reZ, imZ );

        int iteracio = 0;
        for (int i=0; i < iteraciosHatar; ++i)
        {

            z_n = std::pow(z_n, 3) + cc;
            //z_n = std::pow(z_n, 2) + std::sin(z_n) + cc;
            if(std::real ( z_n ) > R || std::imag ( z_n ) > R)
            {
                iteracio = i;
                break;
            }
        }

        kep.set_pixel ( x, y,
                        png::rgb_pixel ( (iteracio*20)%255, (iteracio *
                        *40)%255, (iteracio*60)%255 ));
    }

    int szazalek = ( double ) y / ( double ) magassag * 100.0;
    std::cout << "\r" << szazalek << "%" << std::flush;
}

kep.write ( argv[1] );
std::cout << "\r" << argv[1] << " mentve." << std::endl;
}
```

5.4. A Mandelbrot halmaz CUDA megvalósítása

Megoldás videó: <https://youtu.be/gvaqijHIRUs>

Megoldás forrása: bhexor.blogspot.com/2018/09/02/ismerkedes_a_mandelbrot_halmazzal.html nevű állománya.

5.5. Mandelbrot nagyító és utazó C++ nyelven

Építs GUI-t a Mandelbrot algoritmusra, lehessen egérrel nagyítani egy területet, illetve egy pontot egérrel kiválasztva vizualizálja onnan a komplex iteráció bejárta z_n komplex számokat!

Megoldás videó: Illetve https://bhexor.blogspot.com/2018/09/02/ismerkedes_a_mandelbrot_halmazzal.html.

Megoldás forrása:

A program azt fogja csinálni, hogy létrejön nekünk egy mandelbrot halmaz és az egérrel képesek vagyunk belenagyítani akár a végtelenségig a halmazba.

```
#include<QApplication>
#include "frakablak.h"
int main(int argc, char *argv[])
{
    QApplication a(argc, argv);
    Frakablak w1,
    w2(-.08292191725019529, -.082921917244591272,
        -.9662079988595939, -.9662079988551172, 1200, 3000),
    w3(-.08292191724880625, -.0829219172470933,
        -.9662079988581493, -.9662079988563615, 1200, 4000),
    w4(.14388310361318304, .14388310362702217,
        .6523089200729396, .6523089200854384, 1200, 38655);
    w1.show();
    w2.show();
    w3.show();
    w4.show();
    return a.exec();
}
```

Ez a program nem elég önmagában, több forrásra van szükségünk. ilyen például a frakablak.h header. Egy mappába össze kell szednünk az összes forrást és telepítenünk kell ezt: "sudo apt-get install libqt4-dev". A qmake -project paranccsal létrehozunk egy .pro fájlt. ebbe meg kell adnunk a QT+=Widgets parancsot a megfelelő helyre. Ez létrehoz egy fájlokat .o kiterjesztéssel és egy makefilet, ezek után make paranccsal létrehozuk a nagyítót. Ezek után kész is a programunk. A frakszal.cpp-ben készül el az ábránk amit majd nagyítani fogunk. Az rgb pixel színezést azonban már a frakablak végzi.

5.6. Mandelbrot nagyító és utazó Java nyelven

Megoldás videó: <https://youtu.be/Ui3B6IJnssY>, 4:27-től. Illetve https://bhexor.blogspot.com/2018/09/02/ismerkedes_a_mandelbrot_halmazzal.html

Megoldás forrása: <https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/javat-tanitok-javat/apbs02.html#id570518>

6. fejezet

Helló, Welch!

6.1. Első osztályom

Valósítsd meg C++-ban és Java-ban az módosított polártranszformációs algoritmust! A matek háttér teljesen irreleváns, csak annyiban érdekes, hogy az algoritmus egy számítása során két normálist számol ki, az egyiket elspájzold és egy további logikai taggal az osztályban jelzed, hogy van vagy nincs eltérve kiszámolt szám.

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat... térj ki arra is, hogy a JDK forrásaiban a Sun programozói pont úgy csinálták meg ahogyan te is, azaz az OO nemhogy nem nehéz, hanem éppen természetes neked!

6.2. LZW

Valósítsd meg C-ben az LZW algoritmus fa-építését!

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

6.3. Fabejárás

Járd be az előző (inorder bejárású) fát pre- és posztorder is!

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

6.4. Tag a gyökér

Az LZW algoritmust ültesd át egy C++ osztályba, legyen egy Tree és egy beágyazott Node osztálya. A gyökér csomópont legyen kompozícióban a fával!

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

6.5. Mutató a gyökér

Írd át az előző forrást, hogy a gyökér csomópont ne kompozícióban, csak aggregációban legyen a fával!

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

6.6. Mozgató szemantika

Írj az előző programhoz mozgató konstruktort és értékadást, a mozgató konstruktor legyen a mozgató értékadásra alapozva!

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

7. fejezet

Helló, Conway!

7.1. Hangyaszimulációk

Írj Qt C++-ban egy hangyaszimulációs programot, a forrásaidról utólag reverse engineering jelleggel készíts UML osztálydiagramot is!

Megoldás videó: <https://bhaxor.blog.hu/2018/10/10/myrmecologist>

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

7.2. Java életjáték

Írd meg Java-ban a John Horton Conway-féle életjátékot, valósítsa meg a sikló-kilövőt!

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

7.3. Qt C++ életjáték

Most Qt C++-ban!

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

7.4. BrainB Benchmark

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

DRAFT

8. fejezet

Helló, Schwarzenegger!

8.1. Szoftmax Py MNIST

Python

Megoldás videó: <https://youtu.be/j7f9SkJR3oc>

Megoldás forrása: <https://github.com/tensorflow/tensorflow/releases/tag/v0.9.0> (/tensorflow-0.9.0/tensorflow/exa
https://progpater.blog.hu/2016/11/13/hello_samu_a_tensorflow-bol

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

8.2. Mély MNIST

Python

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

8.3. Minecraft-MALMÖ

Megoldás videó: <https://youtu.be/bAPSu3Rndi8>

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

9. fejezet

Helló, Chaitin!

9.1. Iteratív és rekurzív faktoriális Lisp-ben

Megoldás videó: <https://youtu.be/z6NJE2a1zIA>

Megoldás forrása:

9.2. Gimp Scheme Script-fu: króm effekt

Írj olyan script-fu kiterjesztést a GIMP programhoz, amely megvalósítja a króm effektet egy bemenő szövegre!

Megoldás videó: https://youtu.be/OKdAkI_c7Sc

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/tree/master/attention_raising/GIMP_Lisp/Chrome

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

9.3. Gimp Scheme Script-fu: név mandala

Írj olyan script-fu kiterjesztést a GIMP programhoz, amely név-mandalát készít a bemenő szövegből!

Megoldás videó: https://bhaxor.blog.hu/2019/01/10/a_gimp_lisp_hackelese_a_scheme_programozasi_nyelv

Megoldás forrása: https://gitlab.com/nbatfai/bhax/tree/master/attention_raising/GIMP_Lisp/Mandala

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

10. fejezet

Helló, Gutenberg!

10.1. Programozási alapfogalmak

[?]

10.2. Programozás bevezetés

[KERNIGHANRITCHIE]

Megoldás videó: <https://youtu.be/zmfT9miB-jY>

Bármilyen programozási nyelvben vannak feldolgozandó objektumok amiket változók és konstansok alkotnak. Ezeket a változókat/konstansokat deklarálással adjuk meg amikor meg kell adni a nevüket és típusukat. Hogy a gép tudja mit tegyen az adatokkal arra különböző operátorokat használunk. (+,-,*,/,%). Deklaráláskor a legfontosabb lépés a helyes típus kiválasztása mivel ez alapján tudjuk hogy a változó milyen értékeket kaphat, tartalmazhat illetve milyeneket adhat vissza. Például egy

```
char
```

típusú változó csak 1 karaktert tartalmazhat, vagyis ha nagyobb szöveggel szeretnénk dolgozni más típust kell választanunk. Például hosszabb szövegek tárolására a string típust használják amit C nyelven

```
char string[]
```

így deklarálunk. Egy string nevű változóba (nincs definiálva hogy hány karaktert) így hosszabb szöveget is tárolhatunk.

A könyv segítségével a C programozási nyelvet tudjuk jobban megérteni.

1983-ban az ANSI által létrehozott bizottság azt kapta feladatul, hogy definiálják a modern C nyelvet átfogóan. A bizottság 1988-ban be is fejezte a definíció elkészítését amit röviden ANSI C-nek hívnak.

Ezek után a nyelvbe különféle minősítők kerültek amik a programozók munkáját voltak hivatottak megkönnyíteni. Ilyen minősítők voltak a "signed" és ennek párja az "unsigned" amivel egy változó előjelét lehetett meghatározni.

Bevezettek új adattípusokat is. Például

```
short double
```

adattípust. Ennek párja a "long". A különbség a két típust között az, hogy a "short" csak 16 biten míg a "long" 32 biten tudja tárolni az adatot.

A C nyelvben vannak alapvető adat típusok. Ilyen adat típusok a char (egy karaktert tárol) az int (egész számot tárol) a float (lebegőpontos szám, egyszeres pontosságú) és a double (lebegőpontos szám, kétszeres pontosságú).

Az int adat típusnak van 2 fajta minősítője amivel megadhatjuk, hogy az int-nek milyen értékei lehetnek. Ez a két minősítő a "short" és a "long", short int értékei -32,767-től akár +32,767-ig lehet, míg a long int értékei -2,147,483,647-től akár +2,147,483,647-ig lehet. Azért ilyen nagy a különbség a "short" és a "long" között mivel a "short" 16 míg a "long" 32 biten képes tárolni adatot.

10.3. Programozás

[BMECPP]

A C++ egy objektum orientált programozási nyelv ami a C nyelv családba tartozik. Nagyon elterjedt nyelv, több program alapja a mai napig.

Igaz hogy a C++ alapnak a C-t veszi de sok közöttük a különbség is. Ilyen különbség mondjuk a bool.h szüksége a C-ben míg C++-ben nem.

```
#include <stdbool.h>
int main()
{
    bool igaz=true;
bool hamis=false;
    return 0;
}
```

```
int main()
{
    bool igaz=true;
bool hamis=false;
    return 0;
}
```

Egy C++ újjításnak köszönhetően két függvény azonos névvel képes futni ha a paraméterezésük különböző.

```
float f(int a)
]
```

```
float f(double a)  
]
```

A fenti program tehát gond nélkül futni mivel a két függvénynek igaz hogy ugyan olyan nevük van viszont mivel más a paraméter listájuk.

DRAFT

III. rész

Második felvonás

DRAFT

Bátf41 Haxor Stream

A feladatokkal kapcsolatos élő adásokat sugároz a <https://www.twitch.tv/nbatfai> csatorna, melynek permanens archívuma a <https://www.youtube.com/c/nbatfai> csatornán található.

DRAFT

11. fejezet

Helló, Arroway!

11.1. A BPP algoritmus Java megvalósítása

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

11.2. Java osztályok a Pi-ben

Az előző feladat kódját fejleszd tovább: vizsgáld, hogy Vannak-e Java osztályok a Pi hexadecimális kifejtésében!

Megoldás videó:

Megoldás forrása:

Tanulságok, tapasztalatok, magyarázat...

IV. rész

Irodalomjegyzék

DRAFT

11.3. Általános

[MARX] Marx, György, *Gyorsuló idő*, Typotex , 2005.

11.4. C

[KERNIGHANRITCHIE] Kernighan, Brian W. & Ritchie, Dennis M., *A C programozási nyelv*, Bp., Műszaki, 1993.

11.5. C++

[BMECPP] Benedek, Zoltán & Levendovszky, Tihamér, *Szoftverfejlesztés C++ nyelven*, Bp., Szak Kiadó, 2013.

11.6. Lisp

[METAMATH] Chaitin, Gregory, *META MATH! The Quest for Omega*, http://arxiv.org/PS_cache/math/pdf/0404/0404335v7.pdf , 2004.

Köszönet illeti a NEMESPOR, <https://groups.google.com/forum/#!forum/nemespor>, az UDPROG tanulószoba, <https://www.facebook.com/groups/udprog>, a DEAC-Hackers előszoba, <https://www.facebook.com/groups/DEACHackers> (illetve egyéb alkalmi szerveződésű szakmai csoportok) tagjait inspiráló érdeklődésükért és hasznos észrevételeikért.

Ezen túl kiemelt köszönet illeti az említett UDPROG közösséget, mely a Debreceni Egyetem reguláris programozás oktatása tartalmi szervezését támogatja. Sok példa eleve ebben a közösségben született, vagy itt került említésre és adott esetekben szerepet kapott, mint oktatási példa.